

16. helluntain jälkeinen sunnuntai

Päivän epistola

(2. Kor. 6: 1 – 10)

”Veljet, Jumalan työtovereina me vetoamme teihin: ottakaa Jumalan armo vastaan niin, ettei se jää turhaksi! Hänhän sanoo: - Oikealla hetkellä olen kuullut sinua, pelastuksen päivänä olen tuonut sinulle avun. Juuri nyt on oikea hetki, juuri nyt on pelastuksen päivä. Me emme anna kenellekään missään asiassa loukkaantumisen aiheutta, jotta palveluvirkaamme ei moitittaisi. Kaikessa me osoitamme olevamme Jumalan palvelijoita. Me kestämmme sitkeästi vaikeudet, vaivat ja ahdingot, ruoskimiset, vankeudet, mellakat, raadannan, valvomisen ja paastoamisen. Mielemme on puhdas, meillä on tietoa, kärsivällisyyttä ja ystävällisyyttä, meillä on Pyhä Henki, vilpitön rakkaus, totuuden sana ja Jumalan voima. Aseinamme ovat vanhurskauden miekka ja kilpi. Meitä kunnioitetaan ja halveksitaan, meitä panetellaan ja kiitellään. Meitä pidetään villitsijöinä, mutta me puhumme totta. Meitä kohdellaan tuntemattomina, mutta me olemme liiankin tunnettuja. Olemme lähellä kuolemaa mutta silti elossa, pahoinpideltyjä mutta yhä hengissä, murheellisia mutta aina iloisia. Olemme köyhiä, mutta teemme monet rikkaiksi: meillä ei ole mitään, mutta omistamme kaiken.”

”Jumalan työtoverit” ovat tässä tapauksessa Paavali, Timoteus ja Apollos (1. Kor. 3: 9). ”Ottakaa Jumalan armo vastaan niin, ettei se jää turhaksi!” Ihmisen oma osuus pelastuksessa on olennainen asia. Jumala ei ketää väkisin pelasta. Ihminen on täysin vapaa ja hän voi hyväksyä tai hylätä Jumalan armon. Evankeliumi tuo pelastuksen niille, jotka sen uskovat (1. Room. 1: 16). Sana ”turha” merkitsee tässä sellaista, joka ei tuota mitään.

Jakeessa kaksi oleva lainaus on profeetta Jesajalta, Septuagintan mukaisesta kreikkannoksesta (Jes. 49: 8). Se hieman eroaa hepreasta tehdystä suomennoksesta. ”Juuri nyt on oikea hetki” on aina, kun armo vastaanotetaan ennen Kristuksen toista tulemistä.

”Me emme anna kenellekään missään asiassa loukkaantumisen aiheutta, jotta palveluvirkaamme ei moitittaisi.” Tämä on tärkeä huomio, sillä omalla väärällä toiminnallaan pappeuden viranhaltija voi mitätöidä evankeliumin voiman. ”Kaikessa me osoitamme olevamme Jumalan palvelijoita.” Tämä on Paavalin vastaus hänen vastustajilleen. Hän korostaa kärsimystä ja sisäistä asennetta enemmän kuin ulkonaisia hengellisen voiman osoituksia.

Tätä seuraa (taas) luettelo apostolin kärsimyksistä. Sen jälkeen Paavali puolustaa omaa toimintaansa

apostolina. Yhteiskunnallisesti Paavali ja hänen kumppaninsa ovat ”tuntemattomia”, mutta uuden luomisen yhteydessä he ovat ”liiankin tunnettuja”.

Tekstimme viimeinen jae ansaitsee vielä huomiota. ”Olemme köyhiä, mutta teemme monia rikkaiksi; meillä ei ole mitään, mutta omistamme kaiken.” Paavalin vastustajat olivat syyttäneet Paavalia siitä, kun hän ei ottanut materiaalista apua korinttilaisilta sanoen, ettei Paavali ole oikea apostoli. Omistaa kaiken ja tehdä rikkaiksi on evankeliumin sanoma: pelastus on enemmän kuin kaikki (materiaalinen) muu yhteensä. Tämänpäiväinen teksti korostaa sitä, että Jumalan voima tulee ilmi heikkojen ihmisten toiminnassa.

Päivän evankeliumi

(Matt. 25: 14 – 30)

”Herra esitti seuraavan vertauksen: ”Mies oli muuttamassa pois maasta. Hän kutsui puheilleen palvelijat ja uskoi koko omaisuutensa heidän hoitoonsa. Yhdelle hän antoi viisi talenttia hopeaa, toiselle kaksi ja kolmannelle yhden, kullekin hänen kykyjensä mukaan. Sitten hän muutti maasta.” Se, joka oli saanut viisi talenttia, ryhtyi heti toimeen: hän kävi niillä kauppaa ja hankki voittoa toiset viisi talenttia. Samoin se, joka oli saanut kaksi talenttia, voitti toiset kaksi. Mutta se, joka oli saanut vain yhden talentin, kaivoi maahan kuopan ja kätki sinne isäntänsä rahan. ”Pitkän ajan kuluttua isäntä palasi ja vaati palvelijoiltaan tilitykset. Se, joka oli saanut viisi talenttia, toi toiset viisi niiden lisäksi ja sanoi: ”Herra, sinä annoit minulle viisi talenttia. Kuten näet, olen hankkinut voittoa toiset viisi.” Isäntä sanoi hänelle: ”Hyvin tehty! Olet hyvä ja luotettava palvelija. Vähässä olet ollut uskollinen, minä panen sinut paljon haltijaksi. Tule herrasi ilojuhlaan!” Myös se, joka oli saanut kaksi talenttia, tuli ja sanoi: ”Herra, sinä annoit minulle kaksi talenttia. Kuten näet, olen hankkinut voittoa toiset kaksi.” Isäntä sanoi hänelle: ”Hyvin tehty! Olet hyvä ja luotettava palvelija. Vähässä olet ollut uskollinen, minä panen sinut paljon haltijaksi. Tule herrasi ilojuhlaan!” ”Viimeksi tuli se palvelija, joka oli saanut vain yhden talentin, ja sanoi: ”Herra, minä tiesin, että sinä olet ankara mies. Sinä leikkaat sieltä, minne et ole kylvänyt, ja kokoat sieltä, minne et ole siementä viskannut. Minä pelkäsin ja kaivoin talenttisi maahan: Tässä on omasi.” Isäntä vastasi hänelle: ”Sinä kelvoton ja laiska palvelija! Sinä tiesit, että minä leikkaan sieltä, minne en ole kylvänyt, ja kokoan sieltä, minne en ole siementä viskannut. Silloinhan sinun olisi pitänyt viedä minun rahani pankkiin, niin että olisin palatessani saanut omani takaisin korkoineen. - Ottakaa pois hänen talenttinsa ja antakaa se sille, jolla on kymmenen talenttia. Jokaiselle, jolla on, annetaan, ja hän on saava yltäkyllin, mutta jolla ei ole, siltä otetaan pois sekin, mitä hänellä on. Heittäkää tuo palvelija ulos pimeyteen. Siellä itketään ja kiristellään hampaita. Tämän sanottuaan hän huusi: ”Jolla on korvat, se kuulkoon.”

Vastaava kertomus löytyy myös Luukkaalta (Luuk. 19: 11 – 27), mutta siihen Luukas on yhdistänyt kertomuksen kuninkuuden hakemisesta. Markuksella on kaksi kohtaa, jotka voivat jotenkin liittyä tähän kertomukseen (Mark. 4: 25, 13: 34).

Talentin paino on vaihdellut, mutta oletettu paino on noin 35 – 40 kiloa. Talentin arvo oli noin 6000 denaaria ja yksi denaari oli työmiehen päiväpalkka. Kyseessä olisi erittäin huomattava rahasumma. Luukas käyttää toista rahayksikköä, kultarahaa, jonka arvo oli 100 denaaria. Silloinkin kyseessä on isohko rahasumma.

Vertaus voidaan käsittää eri tavoin. Yleensä se ymmärretään niin, että ennen Ihmisen Pojan toista tulemista ihmisten pitää käyttää saamiaan taitoja vastuullisella tavalla. Joskus sen on katsottu kritisoivan (saddukeusten?) pysähtynyttä tradition ymmärtämistä. Tällöin viitataan niihin kohtiin, missä kerrotaan kasvusta (voiton hankkimisesta). Varhaisessa kirkossa nähtiin, että palvelijoilla tarkoitetaan Kirkon työntekijöitä, sen papistoa: piispoja, pappeja ja diakoneja. Näille on annettu eri määrä hengellisiä lahjoja, joita heidän tulee käyttää mahdollisimman hyvin.

Talentti on erittäin suuri rahamäärä. Tässä se edustaa Jumalan hyvyttä, jonka Jumala suo jokaiselle ihmiselle. Sen määrä riippuu kyvyistä (vrt. Room. 12: 4 – 7). Kyvykkäämpi sai vastataksaan isommasta määrästä. Ryhtyä toimeen ei kerro tarkemmin, millaisesta toiminnasta on kyse, se voi olla kaupan käymistä tai sijoittamista. Käytetty sanasto voi myös viitata uusien seurakuntalaisten saamiseen. Yhden talentin saanut säilytti tradition muuttumattomana. Hän ei halunnut nähdä vaivaa muiden hyväksi vaan ajatteli vain omaa itseään (itsekkyyys) ja maallisia asiota (vrt. maahan kaivaminen).

”Pitkän ajan kuluttua” voi viitata Ihmisen Pojan toisen tulemisen siirtymiseen myöhemmäksi. ”Uskollinen” palvelija oli se, johon luotettiin ja joka otti riskin kasvattaakseen alkuperäistä summaa. ”Herrasi ilojuhla” viittaa taivasten valtakuntaan. Vanhempi suomennos voi olla parempi: ”Mene herrasi iloon”. Kyse on siitä ilosta, mistä psalmi kertoo: ”Iloitkoon herra teoistaan” (Psalmi 104: 31, Septuagintan mukainen käännös). Kertomuksen osuus viimeiseksi tulleesta, yhden talentin saaneesta palvelijasta, on todennäköisesti saanut vaikutteita Jobin kirjasta (Job 23: 13 – 17), missä kuvataan Jumalan suuruutta ja ankaruutta. Tämä viimeinen palvelija ei voi vedota kyvyttömyyteensä, sillä hän olisi voinut saada apua toimintaansa ”pankista” (vanhemman suomennoksen mukaan rahanvaihtajilta). Tällä voidaan tarkoittaa muita seurakuntalaisia, meillä on apu saatavissa Kirkon sisällä.

Ihmisten lahjat ovat erilaisia. Lahjakkain ja toiseksi lahjakkain kasvattavat pääomaa suhteessa saman verran (kaksikertaistavat arvon). Jumala ei ole puolueellinen, hyvin toimineet palvelijat palkitaan samalla tavoin. Yhden talentin saanut tiesi Herransa ankaruuden, mutta siitä huolimatta ei toiminut. Tästä toimimattomuudesta tulee seuraus.

”Ottakaa pois” ja ”antakaa sille” viittaavat Jumalan toimintaan (ns. teologinen passiivi).

”Tämän sanottuaan hän huusi: ”Jolla on korvat, se kuulkoon!” on lisäys tähän vertaukseen. Se on usein käytetty Kristuksen kehoitus miettiä kerrottua ja löytää sen oikea opetus (vrt. esim. Matt. 13: 9, 43; 11: 15; Mark. 4: 9; 7: 16; Luuk. 8: 8). Tämä lause puuttuu tässä kohdassa lähes kaikista erilaisista Raamatun käännöksistä. Venäjänkielisessä Raamatun käännöksessä se on, samoin kreikankielisessä alttarievankeliumissa, vaikka sielläkään sitä ei ole tavallisessa kreikankielisessä Raamatun käännöksessä.